

Lisätiedot:

opetuspäällikkö Maria Ekman-Ekebon, puh. 050 308 6262

suunnittelija Henna Turunen, puh. 050 382 6265

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Perusopetuslain (628/1998) mukaan oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Lisäksi oppilas voi saada oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädettyä yksilökohtaista oppilashuoltoa.

Kauniaisten kaupungin talousarviossa 2021 on asetettu toimenpiteeksi luoda yhtenäiset mittarit oppimisen ja koulunkäynnin tuen resursointiin. Tavoitteena on yhtenäiset tuen resursointiperusteet suomen- ja ruotsinkielisiin kouluihin. Valtuusto (KV 11.10.2021 § 70) edellyttää, että vuoden 2022 talousarviossa varmistetaan yhdenvertaiset resurssit opetukseen ja tarpeiden mukaista tukea oppimiseen opetuskielystä riippumatta. Lähtökohtana opetuksen ja tuen järjestämisessä on aina lapsen etu – on ensisijaisen tärkeää, että jokainen saa tarvitsemansa ja riittävän tuen oikea-aikaisesti. On tärkeää panostaa ennaltaehkäisevään tukeen, sillä puutteellisten tukitoimien korjailu tulee lopulta kalliimmaksi.

Selvityksen (**liitteenä**) alussa esitellään yleisesti oppimisen ja koulunkäynnin tukea – kuvataan tuen lainsäädännöllistä perustaa, tuen portaita ja eri muotoja sekä tuen ammattihenkilöstön työnkuva. Kolmannessa luvussa selostetaan Kauniaisten opetuksen nykytilannetta tuen resursoinnin ja mitoituksen suhteen. Neljännessä luvussa käsitellään muissa kunnissa hyödynnettyjä erilaisia malleja ja perusteita tuen resurssien järjestämiseksi. Viimeisessä, viidennessä luvussa, esitetään ratkaisua tuen resurssien tasavertaiseksi jakamiseksi Kauniaisten opetuksessa.

Kansalliset suositukset tuen henkilöstömitoituksesta

Hallitus antoi eduskunnalle 8.10.2021 esityksen (HE 165/2021 vp) laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Muutoksen myötä lakiin tuodaan säädökset psykologien ja kuraattorien sitovasta mitoituksesta. Esityksen mukaan henkilöstömitoitus olisi yhtä suuri perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa: vähintään yksi kuraattori 670 oppilasta kohti ja yksi psykologi 780 oppilasta kohti. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2022 alusta.

Myös Opetusalan Ammattijärjestö OAJ on esittänyt, että erityisopettajien ja heidän opetuksessaan olevien oppilaiden enimmäismäärästä olisi sitovasti säädetty laissa.

Ehdotus ratkaisuksi tuen resurssien jaosta Kauniaisten kouluissa

Ratkaisuksi oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien yhdenvertaiseksi jakamiseksi ehdotetaan seuraavia asteittain toteutettavia toimia:

- koulujen henkilöstömitoitusten tulee vastata kansallisia suosituksia,
- luodaan yhtenäiset mittarit oppimisen ja koulunkäynnin tuen resursointiin talousarvion strategiaosioon; mittareina oppilaita/psykologi (hyvinvointialue), oppilaita/kuraattori (hyvinvointialue), oppilaita/opinto-ohjaaja, oppilaita/erityisopettaja,
- oppilashuoltoon budjetoitu rahamäärä jaetaan kouluille (20.9. tilastointipäivän oppilasmäärien mukaisesti) koulunkäynninohjaajien palkkaamiseksi seuraavassa prioriteettijärjestyksessä:

1. Pohjaresurssi (25h) jokaiselle koululle.
2. Henkilökohtainen ohjaajaresurssi toiminnallisista haasteista tai vastaavista kärsiville oppilaille.
3. Pienryhmäopetuksen ohjaajamäärä per ryhmä (25h resurssi per ryhmä)

ja/tai

Resurssien jaossa huomioidaan integroidut oppilaat, joilla on lievä tai keskivaikea toiminnallinen haaste, laaja oppimisvaikeus tai vaativan erityisen tuen tarve (25h resurssi per oppilas).

4. Resurssit suhteutetaan oppilaiden ohjaustarpeisiin kolmiportaisuuden mukaisesti siten, että erityisen tuen oppilaat lasketaan kertoimella 2 sekä tehostetun tuen ja S2-oppilaat kertoimella 1,5.

Resurssit jaetaan koulukohtaisina ja rehtorit päättävät resurssien käytöstä.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Valiokunta merkitsee selvityksen tiedoksi ja toteaa oheisen selvityksen vastaavan talousarviossa 2021 päätettyyn strategiseen toimenpiteeseen liittyen oppimisen ja koulunkäynnin tuen resursointiin.

.....

Puheenjohtaja Satu Mollgren esitti jäsenten Petteri Kyllönen ja Markku Rähmönen kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun seuraavin evästyksin:

- Pohjaresurssissa tulee huomioida oppilasmäärä.
- Pienryhmäopetuksen oppilaita pyritään mahdollisimman paljon integroimaan muuhun opetukseen, ja tähän tulee varata resursseja.
- Tarkastelussa tulisi huomioida myös opetushenkilöstön riittävä palkkamääräraha, sillä se vaikuttaa vahvasti yleisen ja tehostetun tuen resurssiin mm. jakotuntien ja tukiopetuksen kautta.
- Kouluilta tulee pyytää lausunto ehdotuksesta.
- Eri ikäluokkien oppilaiden tarpeita tulee tarkastella.
- Terminologia tulisi selventää.

Valiokunta oli esityksestä yksimielinen.

Päätös:

Asia palautettiin seuraavin evästyksin:

- Pohjaresurssissa tulee huomioida oppilasmäärä.
- Pienryhmäopetuksen oppilaita pyritään mahdollisimman paljon integroimaan muuhun opetukseen, ja tähän tulee varata resursseja.
- Tarkastelussa tulisi huomioida myös opetushenkilöstön riittävä palkkamääräraha, sillä se vaikuttaa vahvasti yleisen ja tehostetun tuen resurssiin mm. jakotuntien ja tukiopetuksen kautta.
- Kouluilta tulee pyytää lausunto ehdotuksesta.
- Eri ikäluokkien oppilaiden tarpeita tulee tarkastella.
- Terminologia tulisi selventää.

Liitteet:

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien jako Kauniaisten opetuksessa

SOVV 10.03.2022 § 15

1063/12.00.01.04/2021

Selvitystä oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien jaosta on päivitetty valiokunnan esittämien evästyksen mukaisesti ja koulujen lausunnot huomioiden. Päivitetty selvitys on **liitteenä**. Koulujen lausunnot ovat **oheismateriaalina** (vain valiokunnan jäsenille).

Tiivistelmä koulujen lausunnoista

Mäntymäen koulu

Myös esikoululaiset on huomioitava oppilashuoltoresurssissa. Oppilashuollon henkilöstöä työllistää alakoulun lisäksi neljän eri esiopetusyksikön oppilashuoltoryhmien toiminta.

Ehdotetaan, että koulunkäynninohjaajien koulutus – ja osaamistaso huomioidaan palkkauksessa, jotta ohjaajarekrytoinnista saataisiin houkuttelevampaa ja heidät saataisiin myös pidettyä tehtävässä.

Oppilashuoltoresurssissa kertoimien tulisi määrittyä todellisen tarpeen eli oppilasmäärän mukaan, kuten S2-oppilaiden resurssien kohdalla.

Erytysluokkien enimmäisoppilasmääriä on tarkasteltava tuen tarpeen laadun mukaan.

Kasavuoren koulu

Resurssien määrätymisajankohdan on oltava sellainen, että rekrytointi on mahdollista tehdä kunnolla, koulun tarpeet huomioiden.

Kriteerit tehostetun ja erityisen tukeen on oltava yhtenäiset suomenkielisellä ja ruotsinkielisellä puolella, jotta resurssien jako on tasavertaista.

Koulunkäynninohjaajien rekrytointi on ollut haastavaa. Ohjaajien lisäksi toivotaan mahdollisuutta resurssiopettajiin, joiden työpanos koetaan merkittävänä ja jouston mahdollistavana.

Granhultsskolan ja Hagelstamska skolan

Resurssien käyttöön toivotaan joustovaraa, jotta esim. koulunkäynninohjaajien resurssista on edelleen mahdollista palkata tarvittaessa resurssiopettajia.

Resursoinnin perustuminen oppilaiden diagnooseihin on ongelmallista, koska kaikilla tukea tarvitsevilla oppilailla ei syystä tai toisesta ole diagnoosia, vaikka tuen tarve on selvä. Tämä asettaisi oppilaita eriarvoisiin asemiin.

Luokilla on paljon tuen tarpeisia oppilaita, joilla on erilaisia haasteita. Tärkeintä on, että heillä olisi tarpeeksi tukea tarjoavia aikuisia kouluarjessa, niin erityisopettajia kuin koulunkäynninohjaajia.

Kouluissa on paljon kaksikielisiä (suomi+ruotsi) oppilaita, jotka tarvitsisivat lisätukea heikomman ruotsin kielen taidon vuoksi.

Tarvitaan realistiset resurssit integraation ja inklusiivisen koulun toteuttamiseen myös jatkossa.

Esikoululaiset tulevat olemaan jatkossa Granhultsskolanissa, joten myös heidän tarvitsema tuki on huomioitava.

Ruotsinkielisiä erityisopetuksen ostopalveluita ei ole niin kattavasti tarjolla kuin suomenkielisiä palveluita. Puutteelliset palvelut heijastuvat koulujen toimintaan ja heidän resurssitarpeisiinsa.

Selvitykseen tehdyt keskeiset päivitykset

Selvityksessä on huomioitu opetushenkilöstömenot taulukossa 3. Peruskoulujen jakotuntien ja tukiopetuksen määrää on myös selvitetty. Yhteenveto tästä löytyy selvityksestä luvusta 3.

Koulujen lausunnossa tulee esiin, kuinka pienryhmäopetuksen oppilaita pyritään mahdollisimman paljon integroimaan muuhun opetukseen. Mäntymäen koulussa on kolme erityisopetuksen pienryhmää, joiden oppilaiden kohdalla on vahva integroinnin kulttuuri, ja oppilaat opiskelevat paljon yleisopetuksen ryhmissä. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa ei ole pienryhmiä, vaan erityisoppilaat ovat vahvasti integroitu yleisryhmiin. Integroimiseen tulee jatkossakin varata riittävästi resursseja.

Toimenpiteeksi on asetettu, että koulujen henkilöstömitoitusten tulee vastata kansallisia suosituksia oppilashuoltohenkilöstön osalta. Näin ollen vakanssien määrä on syytä tarkistaa, jotta kouluissa on tarpeeksi henkilöstöresursseja suhteessa oppilasmäärään ja oppilaiden tarpeisiin.

Toimenpiteisiin on lisätty uusi kohta: ”Selvitetään koulujen tehostettuun ja erityiseen tukeen siirtämisen kriteerejä. Kriteerien on oltava yhtenäiset suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä opetuksessa, jotta resurssien jako on tasavertaista.”

Koulunkäynninohjaajien palkkaamista koskevaa ehdotusta on muokattu siten, että prioriteettijärjestyksen kohdassa 1 pohjaresurssissa huomioidaan koulujen oppilasmäärät. Kohta 3 on uusittu siten, että ohjaajaresurssi kohdennetaan 1. ja

2. –luokkalaisille. Kouluilta pyydettyssä lausunnossa korostui ohjaajaresurssin suurempi tarve perusopetuksen ensimmäisillä luokilla.

Päivitetty resurssijakoehdotus on seuraava:

“Oppilashuoltoon budjetoitu rahamäärä jaetaan kouluille (edeltävän vuoden 20.9. tilastointipäivän oppilasmäärien mukaisesti) koulunkäynninohjaajien palkkaamiseksi seuraavassa prioriteettijärjestyksessä:

1. Jokaiselle koululle jaetaan pohjaresurssi (25h). Pohjaresurssi lasketaan kertoimella, joka määräytyy oppilasmäärän mukaan.
2. Henkilökohtainen ohjaajaresurssi varataan sitä tarvitseville oppilaille.
3. Alakoulujen 1.-2. –luokkalaisille varataan ohjaajaresurssi, joka suhteutetaan oppilasmäärään.
4. Resurssit suhteutetaan oppilaiden ohjaustarpeisiin kolmiportaisuuden mukaisesti siten, että erityisen tuen oppilaat lasketaan kertoimella 2 sekä tehostetun tuen ja S2-oppilaat kertoimella 1,5.

Resurssit jaetaan peruskoulukohtaisesti (luokat 1–9) tarkoittaen sitä, että perusopetuksen rehtorit päättävät resurssien jaosta ja käytöstä joustavasti koulujen tarpeiden mukaan määrärahan puitteissa.”

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta merkitsee päivitetyn selvityksen tiedoksi ja toteaa oheisen selvityksen vastaavan talousarviossa 2021 päätettyyn strategiseen toimenpiteeseen liittyen oppimisen ja koulunkäynnin tuen resursointiin.

.....

Jäsen Riina Plosila ehdotti varapuheenjohtaja Saana Nuutisen ja jäsenten Petteri Kyllönen ja Markku Rähmönen kannattamana seuraavaa:

Valiokunta kiittää hyvästä oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien jaon esityksestä ja toivoo, että ehdotuksessa esitetyt epäkohdat ja henkilövajaus korjataan mahdollisimman nopeasti.

Valiokunta oli lisäksi yksimielinen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valiokunta kiitti hyvästä oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien jaon esityksestä ja toivoo, että ehdotuksessa esitetyt epäkohdat ja henkilövajaus korjataan mahdollisimman nopeasti.

Liitteet:

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen resurssien jako Kauniaisten opetuksessa (päivitetty)

Oheismateriaali:

Mäntymäen koulun lausunto tuen resursoinnin budjettiesityksestä (Extranet)
Yhteenveto Kasavuoren koulun pedagogisen tiimin kommentteista (Extranet)

Resursering Granhultsskolan och Hagelstamska skolan (Granhultsskolanin ja Hagelstamska skolanin lausunto, på svenska) (Extranet)